

К. В. Луцько, Б. С. Мороз

Аудіологія

АУДИОЛОГІЯ (від лат. audio – слухаю і ...логія) – галузь науки про слух, яка є однією з наймолодших в отології. Виділення А. як самост. мед. спеціальності відбулося у 1948 на Міжнар. конгресі в Стокгольмі. Завдання А.: вивчення слух. функції в нормі та при різних патол. станах; профілактика захворювань органу слуху; своєчасне виявлення глухоти й приглухуватості серед насел. і особливо у дітей (новонароджених, раннього та молодшого віку); розробка та впровадження в практику засобів і методів діагностики, лікування, шляхів компенсації та корекції порушеного слух. сприймання, слухопротезування. А. тісно пов'язана з досягненнями клініч. отіатрії, успіхами фізики, фізіології, електроніки, акустики, психології, сурдопедагогіки та ін. суміж. наук. Слуховий аналізатор – це складна анатоמו-фізіол. система, що включає периферійні рецептори в завитку та центр. слухові шляхи й слух. частину кори мозку. Провідне місце в структурі глухоти й приглухуватості займає ураження звукосприймал. апарату – т. зв. кохлеарний неврит, або сенсоневральна приглухуватість (70– 80 %), решта 20–30 % – це порушення звукопровідного апарату (гнійний серед. отит, його наслідки, отосклероз, аномалії розвитку зовн. вуха). При сенсоневральних формах ураження слуху різко обмежуються можливості слуховідновлюв. хірургії та терапевтич. заходів. Осн. засоби допомоги – це слухопротезування, сурдопед. методи компенсації та корекції наслідків ураження слуху. Вивчення стану слуху здійснюється суб'єктив. та об'єктив. методами. Осн. суб'єктивні методи: аудіометрія порогова тональна, надпорогова тональна та мовленнєва. Об'єктивні методи: аудіометрія, що базується на інтерпретації слухових викликаних потенціалів (СВП), акустична імпедансометрія (реєстрація акустич. рефлексу м'язів серед. вуха), тімпанометрія та акустична емісія. Слухопротезування за допомогою акустич. пристроїв (слух. апаратів) є функціонально значимою складовою А. і дозволяє людині з будь-якими, навіть мінімал. залишками слуху, активізувати слух. сприйняття мовлення, поліпшити мислення, пам'ять, псих. діяльність у цілому, усунути загрозу звук. депривації особистості. Доцільне раннє слухопротезування дітей, починаючи від перших днів життя (у випадку встановлення порушення слуху). Сучасні слух. апарати – це поєднання унікал. можливостей цифр. технологій і високоточної елемент. бази, що дозволяє людині чути різноманітні звуки без спотворень, сприймати мову за різних шумових умов. У слух. апаратах нового покоління передбачено автоматичне регулювання гучності. При важких формах втрати слуху,

особливо в ранньому дитинстві, крім слухопротезування, велике значення мають пед. засоби забезпечення повноцінного спілкування, говоріння, сприймання, розуміння мовлення, формування здатності аналізу мовленнєвих сигналів як результату інтелектуал. діяльності особистості, активізації перебігу псих. процесів (сприймання, пам'яті, мислення тощо) при обробці сенсорної інформації, вироблення еталонів та ідентифікації з ними поступально швидкоплин. мовлення. Взаємодія аналізаторів (акустичного, зорового, тактильного) дає змогу розширити коло периферій. сигналів, що зумовлює якісно вищий рівень адаптації особистості в соц. середовищі, зокрема і комунікабельності. Кохлеарна (завиткова) імплантація як вид слухопротезування – винахід останніх двох десятиріч. Крім того, вживлення імплантату останнім часом стало можливим на рівні стовбура мозку та слух. ділянки кори голов. мозку. У зв'язку з нагромадженням знань про кодування звука в слух. системі, розвитком техніки і методів вживлення імплантату є всі підстави сподіватись, що протезування різних ділянок слух. системи дасть можливість створити «штучне вухо» для глухих. Питання А. висвітлюють [«Журнал вушних, носових і горлових хвороб»](#) і [«Дефектологія»](#).

Рекомендована література

1. Шварц І. Б. ...Як боротися з глухотою і запобігати їй: Бесіди лікаря. К., 1936;
2. Компанієць С. М. Чому виникає глухота і як їй запобігати. К., 1941;
3. Коломийченко А. И., Шейнман Н. С. Атлас тональных аудиометрических исследований. К., 1962;
4. Ундріц В. Ф. и др. Руководство по клинической аудиологии. Москва, 1962;
5. Ермолаев В. Г., Левин А. Н. Практическая аудиология. Ленинград, 1969;
6. Конингсмарк Б. В., Горлин Р. Д. Генетические и метаболические нарушения слуха. М., 1980;
7. Базаров В. Г. и др. Основы аудиологии и слухопротезирования. Москва, 1984;
8. Шидловская Т. В. Клинико-аудиологические взаимосвязи при заболеваниях периферического отдела звукового анализатора. К., 1985;
9. Козлов М. Я., Левин А. Л. Детская сурдоаудиология. Ленинград, 1989;
10. Писанко В. М. Експериментальне обґрунтування та клінічна апробація полімодальної передачі звуку хворим з нейросенсорною приглухуватістю та глухотою. К., 1993;
11. Луцько К. В. Слово та символ у системі формування інтелектуальної діяльності глухої дитини // Дефектологія. 1999. № 3;
12. Шидловська Т. В., Римар В. В. Кореляція між показниками коротколатентних слухових викликаних потенціалів та реоенцефалографії при початкових порушеннях функції звукосприйняття радіаційного генезу // Журнал вушних, носових і горлових хвороб. 1999. № 6;
13. Тімен Г. Е. Слух // Там само. 2000. № 1.

Бібліографічний опис:

Аудіологія / К. В. Луцько, Б. С. Мороз// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44626>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).